

DUMITRU SOLOMON

PEDEAPSA CAPITALĂ

ANTITEZE

S

-a întâmplat, lată, ceea ce era de așteptat, dar, naivi și lunatici, n-am crezut că se va întâmpla: în ziua de 25 aprilie revista noastră nu și-a putut plăti colaboratorii la nr. 9-10 iar în ziua de 3 mai personalul redacției "Teatrul azi" nu și-a luat salariile pentru munca efectuată, nici măcar compensațiile "generos" acordate de guvern în urma liberalizării prețurilor, compensații care, dacă nu mă-nșel, se plăteau obligatoriu prin lege. De ce? Firește din lipsă de bani. Poate că, prin cine știe ce deblocări de fonduri sau prin cine știe ce minune (promisă de premierul Petre Roman întregii țări), lucrurile se vor aranja "cumva". Sau poate că nu. Oricum, la data la care scriu, cu amărăciune, aceste rînduri (9 mai) nimic nu s-a schimbat. Și chiar dacă se va schimba ceva, amenințarea continuă să plutească descurajator asupra singurei reviste de teatru din România, care, de altfel, încearcă să modernizeze actul criticilor teatrale de la noi. Nu știu dacă lovitura de acum - afectînd și alte reviste de cultură - nu este decît prima dintr-o serie de lovituri ce urmează. Sau poate ultima și definitivă. Asta în timp ce incompetenții și torționarii care au contribuit la prăbușirea economică, politică, socială, morală și culturală a țării primesc pensii de merit care ating cifre sfidătoare, iar mulți dintre ei se bucură mai departe de salarii fabuloase din bugetul statului pentru onoarea de a-și odihni posteriorul pe băncile Parlamentului, de a se ocupa cu punerea de bețe în roate prin ministere, prefecturi și primării sau cu securitatea deplină a secretelor mizeriei noastre. Cît despre milionarii privatizați și proveniți din aceeași categorie, să nu mai vorbim. Ei constituie originalitatea neocapitalismului românesc, urmaș direct al comunismului în care unii au fost întotdeauna mai egali decît alții.

Situația revistei noastre și a celorlalte reviste de cultură nu este unică. În curînd, vor urma teatrele, care se vor trezi la sfîrșitul stagiunii cu punga goală, editurile care - aflu - nu-și mai încasează banii pe volumele vîndute sau aflate în librării, realizîndu-se astfel o sincopă în circulația cărților. Cinematografia este și ea în impas.

Cultura a fost abandonată.

E limpede că guvernanții României nu au nevoie de cultură nici cît aveau Stalin sau Ceaușescu pentru a lua ochii lumii și a demonstra că așa-zisul socialism este o parte a civilizației mondiale, ba chiar aducătorul unei noi civilizații. Banii statului au fost lrosiți în fel și chip - și poate cineva, cîndva, cu drept de judecată, va cerceta felul și chipul în care au fost lrosiți acești bani - dar, după lrosirea lor, ministrul culturii, singurul ministru al culturii din România de după război care este și om de cultură, e pus de către guvern în fața dilemei "cornelllene": să dăm banii (pe care-i mai avem...) pentru cultură sau pentru pensii, medicamente, învățămînt, șomeri etc? Firește că, pusă în acest fel, problema nu poate decît să închidă gura unui ministru al culturii, oricît de inteligent ar fi el (și este).

Ce se va întâmpla? Vom merge să facem cultură românească în Canada, Australia, Africa de Sud sau, poate, în Bangladesh? Vom șterge cultura acestui popor de pe harta spirituală a Europei? Vom face o pauză cît un hău în civilizația noastră spirituală în favoarea tricourilor, gumel de mestecat, televizoarelor color marca Gold Star, în favoarea tinichelelor turcești și avioanelor franțuzești? Și România cî va arăta lumii? Automobile depășite, becuri care nu se aprind și, în cel mai bun caz, tarafuri de lăutari ca pe vremea Ceaușeștilor? Trebuie să repet, deși am spus-o și au spus-o și alții: pauza în cultură este moarte. Moarte spirituală. Ireversibilă și irecuperabilă. Dacă înainte cultura a fost doar oprimată, acum ea este abandonată.